

RESOLUTION -ΨΗΦΙΣΜΑ

Artificial Intelligence in the Education Sector ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ψηφίστηκε στο Παν/κό Συνέδριο της ETUCE,
Περιφέρεια της Ευρώπης, Τμήμα της ΕΙ, στις 5-6 Ιουλίου
2021

Σε συνέχεια και σύμφωνα με τα ψηφίσματα που υιοθετήθηκαν στο 8ο Παγκόσμιο Συνέδριο της ΕΙ στην Μπανγκόκ το 2019 και τα ψηφίσματα που εγκρίθηκαν στο Πανευρ/κό της ETUCE TO 2020, αυτό το Συνέδριο της ETUCE

Αναγνωρίζει ότι

1. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός έρχεται και αλλάζει τον κόσμο της εργασίας και το ευρύτερο κοινωνικό τοπίο. Τεχνολογίες όπως η τεχνητή νοημοσύνη συνδέονται όλο και περισσότερο με την επαγγελματική, κοινωνική και ιδιωτική ζωή των ανθρώπων. Με αυτό το δεδομένο, η επίδραση της τεχνητής νοημοσύνης είναι θέμα μέγιστης σημασίας για την εκπαίδευση και τους επαγγελματίες στο χώρο της εκπαίδευσης. Με τη διάδοση της τεχνητής

νοημοσύνης και τις τεχνολογίες της στην καθημερινή ζωή μας εμφανίζεται επιτακτική η ανάγκη να εκπαιδευτούν οι άνθρωποι για να κατανοήσουν τα βασικά αυτών των τεχνολογιών καθώς και τους ενδεχόμενους κινδύνους·

2. Η όλο και μεγαλύτερη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης για μια πλειάδα εργασιών που αυξήθηκαν περαιτέρω με την πανδημία του COVID-19 και καθώς πολλαπλάσιες δραστηριότητες τώρα μεταφέρονται διαδικτυακά, αυτό προκαλεί αναμφισβήτητα έναν ευρύ αναστοχασμό για τον ρόλο αυτών των παντοδύναμων τεχνολογιών στην καθημερινή ζωή των πολιτών σε όλη την Ευρώπη και τον αντίκτυπό που έχουν μέσα στις δημοκρατικές, βιώσιμες κοινωνίες·
3. Ενώ οι λήπτες αποφάσεων και γίγαντες της τεχνολογίας χαιρετίζουν την τεχνητή νοημοσύνη ως μια καινοτόμο τεχνολογία που επιφέρει τεράστια βελτίωση στη ζωή των ανθρώπων, η τεχνητή νοημοσύνη φέρνει ευκαιρίες αλλά και πραγματικούς κινδύνους για τους ανθρώπους. Από πλευράς ηθικής δεοντολογίας, συγκεκριμένα, η ικανότητα των μηχανών να επηρεάζουν τις επιλογές των ανθρώπων είναι δυνατό να παρεμποδίσουν την ανεξαρτησία των ανθρώπων, την ελεύθερη βούληση και τη δημιουργικότητά τους·
4. Είναι εξαιρετικά σημαντικό το ότι οι τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης δημιουργούν ανησυχίες ηθικής φύσεως που έχουν να κάνουν με τη διαφάνεια, τη λογοδοσία, την προστασία των δεδομένων, την ιδιωτικότητα των χρηστών, την κυβερνοασφάλεια, τη δημοκρατία, την ελευθερία δράσης και επιλογής και τις διακρίσεις. Είναι συνεπώς απαραίτητο να κατανοήσουμε όλοι μας από κοινού την ωφέλιμη χρήση τους για να τις προσεγγίζουμε κριτικά, με ασφάλεια με πνεύμα εμπιστοσύνης και συμπερίληψης όσο το δυνατό νωρίτερα. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, οι κοινωνικοί εταίροι της εκπαίδευσης έχουν ένα ρόλο-κλειδί να παίξουν στο να παράσχουν στα μέλη τους τις βασικές δεξιότητες που απαιτούνται για να καταλάβουν τη λειτουργία και την ασφαλέστερη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης. Συνεπώς, από όλες τις απόψεις, η χρήση και η επίδραση της τεχνητής νοημοσύνης στον χώρο της εκπαίδευσης είναι ένα θέμα μεγάλου ενδιαφέροντος για τους κοινωνικούς εταίρους στην εκπαίδευση και ένα θέμα που χρήζει ενός ουσιαστικού και αποτελεσματικού κοινωνικού διαλόγου. Επομένως και τα συνδικάτα της εκπαίδευσης πρέπει να ενασχοληθούν στενά με τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εποπτεία των τεχνολογιών ΤΝ (Τεχνητής Νοημοσύνης) που εισβάλλουν στον χώρο της εκπαίδευσης·
5. Η προπαρασκευή της διαδικτυακής έρευνας με αλγορίθμους και η συλλογή, αποθήκευση και ανάλυση προσωπικών πληροφοριών από χρήστες ψηφιακών συσκευών είναι εφαρμογές της ΤΝ που έχουν εκτεταμένες επιπτώσεις στην εκπαίδευση και το προσωπικό της. Αυτές οι χρήσεις της ΤΝ στην εκπαίδευση σχετίζονται, σε όλες τις βαθμίδες, με ευρείς τομείς όπως εργασία, διδασκαλία, αξιολόγηση, έρευνα, διοίκηση. Είναι σημαντικό λοιπόν να γνωστοποιηθούν οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι από τη χρήση της ΤΝ·
6. Η ΤΝ στην εκπαίδευση πρέπει να τύχει προσεκτικής και λογικής διαχείρισης, ως ένας υψηλού κινδύνου παράγοντας που δημιουργεί την ανάγκη για στιβαρές, δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές δεοντολογίας και

νομοθετικά πλαίσια και με τους εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτές, ακαδημαϊκούς και το προσωπικό της εκπαίδευσης να βρίσκονται στο κέντρο λήψης αποφάσεων για τη θεσμοθέτηση των παραπάνω. Το γεγονός αυτό επίσης καλεί για περαιτέρω εμβριθείς συζητήσεις πάνω στον ρόλο της ψηφιακής τεχνολογίας στην εκπαίδευση.

7. Σημειώνει ότι:
8. Πρόσφατα, η ΤΝ υπήρξε το αντικείμενο πολλών Ευρωπαϊκών και Διεθνών θέσεων πολιτικής και μελετών, μεταξύ των οποίων η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 'Οικοδομώντας την Εμπιστοσύνη στην Ανθρωποκεντρική Τεχνητή Νοημοσύνη (Απρίλιος 2019), η Λευκή Βίβλος για την ΤΝ, 'Μια Ευρωπαϊκή Προσέγγιση στην αριστεία και την εμπιστοσύνη' (Φεβρουάριος 2020), η Συμβουλευτική του ΟΟΣΑ για την ΤΝ (Μάιος 2019), το Έγγραφο Εργασίας 'Αξιόπιστη ΤΝ στην εκπαίδευση: Υποσχέσεις και Προκλήσεις' (Απρίλιος 2020), η Προκαταρκτική Έκθεση της UNESCO πάνω στο πρώτο προσχέδιο για τις Συστάσεις πάνω στη Δεοντολογία της ΤΝ (Δεκέμβριος 2020), η Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την ανάπτυξη και προώθηση της ψηφιακής εκπαίδευσης του πολίτη (Νοέμβριος 2019) και το σχέδιο κειμένου της έκθεσης της UNICEF: Οδηγία για την πολιτική πάνω στην ΤΝ για τα παιδιά (Σεπτέμβριος 2020). Εκτός από αυτά, μηχανισμοί προστασίας δεδομένων και Αρχές κοινές για όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιγράφονται στον Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR).
9. Η ΤΝ ως μια τεχνολογία φτιαγμένη από ανθρώπους με τις πεποιθήσεις και προκαταλήψεις τους είναι ουσιαστικά προδιαγεγραμμένη να αναπαράγει τις ανθρώπινες προκαταλήψεις κατά τρόπο συνειδητό ή ασυνείδητο. Καθώς η Πληροφορία της Τεχνολογίας δεν αντιπροσωπεύει σε μεγάλο βαθμό πολλές ομάδες της κοινωνίας, όπως γυναίκες, εθνικές μειονότητες, άτομα με υπόβαθρο μεταναστών, άτομα με ειδικές ανάγκες κ.α., προκύπτει επιτακτική η ανάγκη για διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων για τους αλγόριθμους με σκοπό τον εντοπισμό και τη διαχείριση των διακρίσεων στις τεχνολογίες που κινούνται με ΤΝ.
10. Η δημιουργία της ΤΝ για εκπαιδευτική χρήση πρέπει να γίνεται από μια διεπιστημονική ομάδα που θα αποτελείται και από ακαδημαϊκούς και ερευνητές από τις ανθρωπιστικές επιστήμες ώστε να διαχειρίζονται από την αρχή ηθικά και δεοντολογικά.
11. Η χρήση της ΤΝ στην εκπαίδευση δεν μπορεί ποτέ να αντικαταστήσει ούτε να αντιγράψει την κοινωνική και συναισθηματική διάσταση του εκπαιδευτικού. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών, ακαδημαϊκών και του υπόλοιπου προσωπικού της εκπαίδευσης ξεπερνά την απλή παροχή διδασκαλίας. Η ικανότητά τους να διδάσκουν τους μαθητές ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες τους και την ιδιαιτερότητά τους είναι θεμελιώδες στοιχείο της συμμετοχικής, ποιοτικής εκπαίδευσης που πρέπει να διαφυλαχτεί. Η διαδικασία της μάθησης είναι μια συλλογική πορεία που είναι δύσκολο να συντελεστεί εξ αποστάσεως.
12. Οι εκπαιδευτικοί, ακαδημαϊκοί και όλο το προσωπικό που υπηρετεί στην εκπαίδευση πρέπει από νωρίς και σε όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας

τους να καταρτίζονται στα θέματα της ΤΝ, τις πιθανές εφαρμογές της στο εκπαιδευτικό πλαίσιο αλλά και για τους κινδύνους που ελλοχεύουν, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν τα εργασιακά τους. Μια τέτοιου είδους κατάρτιση πρέπει να προσφέρεται δωρεάν και να δομείται με βάση τις επαγγελματικές ανάγκες των εκπαιδευτικών·

13. Η ΤΝ στην εκπαίδευση είναι θέμα για προβληματισμό για το προσωπικό της εκπαίδευσης τόσο από πλευράς διδασκαλίας όσο και από πλευράς εργασίας. Σίγουρα η ΤΝ στο χώρο εργασίας εγείρει μια σειρά θεμάτων αναφορικά με τις συνθήκες εργασίας του προσωπικού της εκπαίδευσης, όπως για παράδειγμα θέματα ιδιωτικότητας και το δικαίωμα να αποσυνδεθείς -- να μην είσαι on line. Είναι ύψιστης σημασίας η χρήση της ΤΝ στα εκπαιδευτικά ιδρύματα να μην παρεμποδίζει ούτε να μειώνει στο ελάχιστο την προστασία των δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών, τις ίσες ευκαιρίες και την επαγγελματική τους αυτονομία. Είναι εξίσου σημαντικό, οι προϋποθέσεις και οι όροι χρήσης των εργαλείων της ΤΝ στο χώρο εργασίας πρέπει να σχεδιάζονται σε διαβούλευση με τα εκπαιδευτικά συνδικάτα·
14. Η εγγενής μεροληψία της ΤΝ στην ανάλυση και επεξεργασία δεδομένων επιδρά ανησυχητικά στις συνθήκες εργασίας του εκπαιδευτικού προσωπικού και συγκεκριμένα στις διαδικασίες πρόσληψης, αξιολόγησης και επαγγελματικής εξέλιξης των εκπαιδευτικών και γενικά του προσωπικού εκπαίδευσης. Αυτός ο κίνδυνος απαιτεί πλήρη διαφάνεια στη συλλογή δεδομένων και στη χρήση τους, καθαρές διαδικασίες λογοδοσίας- ανάληψης ευθύνης, καθώς και μια ουσιαστική, αδιαμφισβήτητη προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Είναι σημαντικό οι προεκτάσεις και οι συνέπειες από τη χρήση της ΤΝ για τις συνθήκες εργασίας του προσωπικού εκπαίδευσης να συμπεριληφθούν στις συλλογικές συμφωνίες τώρα που τα εκπαιδευτικά συστήματα έστω και μερικώς καταφεύγουν στην εξ αποστάσεως διδασκαλία εξαιτίας της πανδημίας και με το βλέμμα στο μέλλον·
15. Η ΤΝ όταν εισάγεται στον εκπαιδευτικό χώρο πρέπει να παραμείνει ένα μέσο που θα στηρίζει το έργο των εκπαιδευτικών, ακαδημαϊκών και του λοιπού προσωπικού της εκπαίδευσης με πλήρη σεβασμό στην επαγγελματική τους αυτονομία και ακαδημαϊκή ελευθερία τους. Η ΤΝ που έχει σχεδιαστεί για να αναπαράγει ή να αντικαταστήσει το εκπαιδευτικό προσωπικό θέτει σε κίνδυνο την κοινωνική και συναισθηματική πλευρά της διδασκαλίας και βλάπτει την ποιότητα της εκπαίδευσης·
16. Οι εφαρμογές της ΤΝ στην εκπαίδευση συχνά επιτρέπουν στις εταιρείες τεχνολογίας της εκπαίδευσης να διευρύνουν την επιρροή τους στον χώρο της εκπαίδευσης· Είναι συνεπώς εξαιρετικά σημαντικό να προστατεύεται η ανάληψη ευθύνης (λογοδοσία) και η διαφάνεια στη διοίκηση των εκπαιδευτικών συστημάτων από την επιρροή ιδιωτικών παραγόντων και την επίτευξη κερδοσκοπικών ιδιωτικών συμφερόντων. Αυτό περιλαμβάνει δημόσιες συμβάσεις που εξασφαλίζουν ότι τα κονδύλια χρησιμοποιούνται για το δημόσιο αγαθό της εκπαίδευσης, βασίζονται σε σαφείς κανόνες και σε νομολογία που διαβεβαιώνει και θέτει ως προϋπόθεση ότι οι υπηρεσίες για τις οποίες συνάπτονται συμβάσεις από τις δημόσιες αρχές επιτρέπουν τη

συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις. Ενώ το ράλι για την ανακάλυψη των δυνατοτήτων της ΤΝ είναι μια φανερή επιδίωξη πολλών που βρίσκονται σε θέσεις λήψης αποφάσεων, η ΤΝ και η εφαρμογή της στον χώρο της εκπαίδευσης είναι θέμα δημόσιου συμφέροντος και για αυτό το λόγο στις όποιες συζητήσεις πάνω σε αυτό το επίμαχο θέμα το κίνητρο δεν πρέπει να είναι το κέρδος.

17. Στηρίζει τα εκπαιδευτικά συνδικάτα-μέλη της και τους αντιπροσώπους τους στη χρήση στην πράξη του δικαιώματος να συναποφασίζουν, του δικαιώματος της προστασίας των δεδομένων και των ατομικών δικαιωμάτων.
18. Θα μεριμνήσει ώστε τα μέλη της να αποκτήσουν τις βασικές δεξιότητες που απαιτούνται για την κατανόηση της λειτουργίας και της χρήσης της ΤΝ και την αξιολόγηση των κινδύνων. Η πολιτική του επαγγελματισμού πρέπει να είναι προσανατολισμένη προς το προσωπικό του εκπαιδευτικού ιδρύματος, έτσι ώστε όλη η ομάδα να εμπλέκεται λαμβάνοντας υπόψη το διαφορετικό επίπεδο γνώσεων ΤΝ του προσωπικού.
19. Για να μετριάσει τους κινδύνους της ΤΝ για το προσωπικό της εκπαίδευσης και για τους μαθητές εξίσου, η ETUCE και τα εκπαιδευτικά συνδικάτα-μέλη της δεσμεύονται να:
20. Διευρύνουν τις γνώσεις των εκπαιδευτικών συνδικάτων σε ότι αφορά στο θέμα των εφαρμογών της ΤΝ στην εκπαίδευση και συγκεκριμένα τον αντίκτυπο που έχουν πάνω στην ποιότητα και την ένταξη στην εκπαίδευση, στην ασφάλεια και την καλή υγεία των μαθητών και του εκπαιδευτικού προσωπικού, στις προσωπικές σχέσεις της διδασκαλίας, στη δημοκρατία και τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στις μαθησιακές διαδικασίες, όπως και στις συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών, των ακαδημαϊκών και όλων των εργαζόμενων στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης και της πρόσληψης, αξιολόγησης και επαγγελματικής εξέλιξής τους.
21. Διεξάγουν έρευνα – και να την μεταφέρουν στους εκπαιδευτικούς και μαθητές- σχετικά με τον αντίκτυπο των Τεχνολογιών της ΤΝ στην εκπαίδευση, τουλάχιστον σε ότι αφορά την ένταξη και την ποικιλομορφία στην εκπαίδευση.
22. Διεκδικούν και να επιδιώκουν να συμβάλουν στην ενδεδειγμένη επεξεργασία ισχυρών νομικών πλαισίων και δεοντολογικών αρχών σχετικά με την ΤΝ στην εκπαίδευση, καθώς και στην αυστηρή τήρηση των υφιστάμενων κανονισμών, όπως αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων.
23. Πιέζουν τις τοπικές κυβερνήσεις και τα όργανα λήψης αποφάσεων για τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών συνδικάτων στην ανάπτυξη της πολιτικής για την ΤΝ στην εκπαίδευση, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.
24. Ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη και να παλέψουν κατά της απειλής της ιδιωτικοποίησης και της εμπορευματοποίησης της εκπαίδευσης από τους στόχους και την επιρροή των ιδιωτικών εταιρειών τεχνολογίας της εκπαίδευσης, οι οποίες παράγουν εργαλεία ΤΝ για εκπαιδευτική χρήση μέσω αναθέσεων έργου σε ιδιωτικές εταιρείες, συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ή ακόμη μέσω της προώθησης μεταρρυθμίσεων στα δημόσια εκπαιδευτικά συστήματα. Θα επιδιώξουν ακόμη μεγαλύτερη

λογοδοσία του δημοσίου στην ανάπτυξη της αλγοριθμοποιημένης διδασκαλίας και της διδασκαλίας με βάσεις δεδομένων, στις διαδικασίες μάθησης και έρευνας, μέσω για παράδειγμα δημιουργίας ισχυρών περιορισμών για την επιρροή των εταιρειών τεχνολογίας της εκπαίδευσης πάνω στην εκπαίδευση και την έρευνα προωθώντας δημόσια, δημοκρατική, παιδαγωγικά και επιστημονικά υπεύθυνα και υπόλογη διοίκηση/διακυβέρνηση και δραστηριότητες·

25. Η ανάπτυξη των λογισμικών πρέπει να γίνεται με πιο ανοικτό τρόπο για να εμποδίζεται η εξάρτηση από έναν προμηθευτή όπως και γενικότερα όποιοι άλλοι εγκλωβισμοί. Στην Ευρώπη, ο στόχος πρέπει να είναι η ανάπτυξη λογισμικών 'ανοιχτής πηγής' – φιλικές εφαρμογές που καθοδηγούνται από τις τοπικές κοινότητες όπου οι παράγοντες του δημοσίου, όπως ινστιτούτα ερευνών συμμετέχουν από κοινού με τους δημιουργούς λογισμικών και τον ιδιωτικό τομέα·
26. Συνεχίσουν να διεκδικούν τον σεβασμό στην επαγγελματική αυτονομία των επαρκώς καταρτισμένων εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών, ακαδημαϊκών και των εργαζόμενων στην εκπαίδευση γενικά, σε ότι αφορά στις επιπτώσεις των εργαλείων της ΤΝ·
27. Αναπτύξουν μια στρατηγική που θα διαπνέεται από μια κοινή πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να αντιμετωπίσουν και να απαντήσουν τους προβληματισμούς των εκπαιδευτικών συνδικάτων πάνω στα θέματα της ΤΝ στην εκπαίδευση, τόσο αυτούς που αφορούν το επάγγελμα και τη διδασκαλία αλλά και τις συνθήκες εργασίας.